

Årsmødeberetning 2020

Sakskøbing, den 6. maj 2020

Kære medlemmer af Landbohøjskolen,

Vi skulle i dag have været samlet til selskabets årsmøde på Brahetrolleborg på Fyn, hvor lederen af Øhavsmuseet i Faaborg, Peter Thor Andersen, venligst havde indvilget i efter årsmødet at vise os rundt på Brahetrolleborg og ledsage os på en ekskursion rundt i det omkringliggende landskab. Som alle ved, er meget blevet vendt op og ned i de seneste måneder pga. corona-epidemien, der desværre også har betydet, at vi har måttet aflyse det planlagte årsmøde. Jeg vil ikke desto mindre gerne takke Peter Thor Andersen, Øhavsmuseet og Brahetrolleborg for den udviste gode vilje, og jeg håber at selskabet på et senere tidspunkt får mulighed for drage nytte af den sydfynske gæstfrihed.

Selskabets statutter har forståeligt nok ikke forudset situationer som den aktuelle, og da forholdene ikke giver håb om nogen snarlig ændring med hensyn til at kunne afvikle et årsmøde på normal vis, har vi i bestyrelsen derfor besluttet, at lade det fysisk afviklede årsmøde i 2020 erstatte af et virtuelt årsmøde, således at forstå, at dette års årsmøde i praksis alt overvejende kommer til at bestå af nærværende skriftlige beretning udsendt pr. email til alle selskabets medlemmer. Der vil som altid være mulighed for medlemmerne til at komme med kommentarer og spørgsmål til de enkelte punkter på årsmødets dagsorden, hvilke skal indgå til sekretæren (pb@dgmuseum.dk) eller formanden (jggj@hum.ku.dk) i løbet af årsmødedagen eller næstfølgende formiddag; torsdag d. 7. maj kl. 12.00 lukkes dagsordenen endeligt. Dette nødtvungne format giver således desværre ikke mulighed for nogen egentlig diskussion, men kommentarer og spørgsmål vil naturligvis indgå (med eventuelle svar fra bestyrelsen) i det efterfølgende udsendte referat fra årsmødet.

Jeg håber at selskabets medlemmer har forståelse for den valgte løsning. Jeg skal endvidere undskylde, at der ikke som normalt er blevet forudsendt nogen dagsorden til årsmødet, men på grund af omstændighederne synes dette ikke at ville have givet megen mening.

Nærværende årsmødeberetning har følgende dagsorden:

1. Formandens beretning for 2019-20
2. Kassererens beretning for 2019-20
3. Ordinært valg af bestyrelsesmedlemmer og revisorer
4. Forslag til nye medlemmer
5. Tolkning af statutters ordlyd om optagelse af nye medlemmer
6. Orientering om bogprojekt
7. Orientering om planlagt omlægning af hjemmeside
8. Eventuelt

1. Formandens beretning (v. Johnny G. G. Jakobsen)

Landbohistorisk Selskab havde sit seneste årsmøde den 23. maj 2019, der blev holdt på Københavns Universitet. Selve årsmødet blev efterfulgt af et seminar, afholdt i samarbejde med universitetets faggruppe for Navneforskning, under temaet ”Navne på landet”. Seminaret bød på otte yderst interessante foredrag med forskellige vinkler på sted- og personnavne i en landbohistorisk sammenhæng.

Fem af disse præsentationer fra seminaret har efterfølgende taget form af egentlige artikler, der tilsammen udgør *Landbohistorisk Tidsskrift 2019*, som et temanummer med samme undertitel som seminaret (”Navne på landet”). Det er mig en stor glæde her at kunne meddele, at den nævnte årgang af tidsskriftet netop er udgivet elektronisk på Det Kongelige Biblioteks webplatform *tidsskrift.dk*, hvor bemeldte årgang kan tilgås på følgende internetadresse:

<https://tidsskrift.dk/landbohist/issue/view/8670>

Jeg vil desuden gerne benytte lejligheden til at takke såvel forfatterne for deres interessante artikler, som de anonyme fagfællebedømmere og hele redaktionen for deres hjælp undervejs i processen. Især fortjener Gudrun Gormsen tak for sin altid ihærdige indsats, ikke mindst i redaktionens afsluttende forløb.

Som tidligere berettet vil vi i de kommende år køre med skiftevis temanumre og ”åbne numre” hvert andet år. *Landbohistorisk Tidsskrift 2020* vil således blive et åbent nummer, der allerede nu tegner til at blive en spændende årgang. Den første artikel er indkommet, og der er tilsagn om flere på vej, men skulle et eller flere af selskabets medlemmer have et egnet manuskript liggende på arbejdsbordet, er der også stadig plads hertil. Fristen for indsendelse af manuskripter er sat til 1. september 2020, men man må naturligvis i positivt fald meget gerne give besked om sådanne eventuelle intentioner i forvejen.

Temaet for *Landbohistorisk Tidsskrift 2021* er endnu ikke fastlagt, men redaktionen opererer aktuelt med et muligt emne ”*Forandringer i middelalderens rurale bebyggelse*”. Yderligere forslag fra medlemmerne er velkomne.

Takket være en stor indsats af ikke mindst min forgænger på formandsposten, Carsten Porskrog Rasmussen, kan jeg nu også med glæde meddele, at alle de gamle årgange af *Landbohistorisk Tidsskrift* (med skiftende serietitler som *Bol og By* med mere) nu er elektronisk tilgængelige på *tidsskrift.dk*. Ud over Carsten selv vil jeg her også gerne takke Karl-Erik Frandsen for hjælp med at skrive resuméer til de årgange, hvor sådanne ikke oprindeligt indgik. Jeg kan endvidere meddele, at vi for de penge, der var blevet tilovers fra det desværre aldrig gennemførte digitaliseringsprojekt vedrørende tingbøgerne, har fået udarbejdet et komplet, elektronisk register over alle artikler i tidsskriftet gennem tiderne med links til de enkelte artikler (og deres resuméer) på *tidsskrift.dk*. Vi har således glædeligvis alligevel fået et værdifuldt digitalt udbytte af de bevilgede midler fra Landbohistorisk Støttekreds. Det er planen at dette elektroniske register skal kunne tilgås fra selskabets hjemmeside, hvilket dog afventer en snarlig omlægning af denne (se pkt. 7). Det er vores håb og klare formodning, at et sådan online register ikke blot vil være til gavn for medlemmerne og tidsskriftets traditionelle læsere, men dertil også vil promovere en betydelig ny brug af tidsskriftets værdifulde indhold fremover.

For min egen del kan jeg supplere med, at det har været mit første år på formandsposten siden Carsten valgte at takke af i fjor efter mange års indsats. Det har været et spændende hverv, som jeg heldigvis har fået betydelig støtte til fra hele bestyrelsen, hvilket jeg skylder dem en stor tak for. Som formand har jeg desuden fået mulighed for at stifte nærmere bekendtskab med *Landbrugets Kulturfond* og *Fridlev Skrubbeltrangs Mindefond*, der er selskabets vigtigste økonomiske støtter. Også en stor tak til disse for fortsat beredvilligt at støtte vores økonomi i nødvendigt omfang. Det kan i den forbindelse bemærkes, at ordningen med at midlerne fra den gamle *Landbohistorisk Støttekreds*, der for nogle år tilbage overgik til *Landbrugets Kulturfonds* administration, udløber i november 2021; de resterende støttekredsmidler (ca. 400.000 kr.) skal være uddelt inden da (se herom også pkt. 6). På vegne af bestyrelsen tages jeg som formand med på råd af Kulturfonden i forbindelse med potentielle uddelinger.

Jeg ser frem til endnu et spændende år i godt samarbejde med den kommende bestyrelse.

2. Kassererens beretning (v. Gudrun Gormsen)

For aflæggelse af regnskab og bemærkninger til samme henvises til det vedhæftede bilag.

Der indkom ingen kommentarer eller spørgsmål til regnskabet, der hermed betragtes som godkendt.

3. Ordinært valg af bestyrelsesmedlemmer og revisorer

3.a

I henhold til selskabets statutter er to af bestyrelsens medlemmer i år på ordinært valg. Det drejer sig om Gudrun Gormsen og Peter Bavnshøj. Begge har indvilget i at genopstille. Der er ikke indkommet andre forslag til valget. Bestyrelsen skal derfor indstille at de begge genvælges.

Både Gudrun og Peter blev genvalgt til bestyrelsen; tillykke med valget.

3.b

Bestyrelsen vil endvidere indstille til genvalg af Linda Klitmøller og Jens Aage Søndergaard som revisorer. Begge har indvilget i at genopstille. Ligeledes indstilles til genvalg af Paul Richard Sharp som revisorsuppleant, idet bestyrelsen håber på hans indvilgen heri.

Både Linda og Jens Aage blev genvalgt som revisorer; tillykke med valget.

4. Nye medlemmer (v. bestyrelsen)

Peter Bavnshøj indstiller **Anne Bjerrekær** til nyt medlem af selskabet, hvilket har en enig bestyrelses opbakning. Anne Bjerrekær er uddannet fra Århus Universitet som cand. phil. i forhistorisk arkæologi i 1992 med speciale i bondestenalder. Hun blev museumschef for Horsens Museum i 2002, og i 2012 direktør for Museum Horsens (fusion af Horsens Kunstmuseum og Horsens Museum). Siden Nordisk Museumslederuddannelse i 2007 har hovedvægten i hendes arbejde været museumsledelse og udvikling af nye udstillinger og museer, blandt andet var hun primus motor for oprettelsen af det senere internationalt prisbelønnede Fængselsmuseum i Horsens i 2012. Fra 2018 direktør for Det Grønne Museum, der i 2017 blev det nye nationale museum for jagt, skov, landbrug og mad, og som

også arbejder med den levende kulturarv. I perioden flere tillidshverv og bestyrelsesposter: bl.a. universiteternes censorkorps ved faget forhistorisk arkæologi 2006-14, repræsentantskabet for Den selvejende institution Fælles Museumsmagasiner samt Best. for Konserveringscentret i Vejle 2006-17, Organisationen Danske Museer 2009-14, Fængselshistorisk Selskab 2011-18, Drift og udvikling af Fængselsmuseet fra 2013-15, Glasmuseet Ebeltoft 2017-, samt Grenå Havn 2019-.

Der er ikke indkommet yderligere forslag til nye medlemmer.

Forslaget blev godkendt. Vi byder Anne Bjerrekær velkommen i selskabet.

5. Tolkning af statutters ordlyd om optagelse af nye medlemmer (v. bestyrelsen)

I 2015 blev der på årsmødet fremsat forslag om en ændring af selskabets vedtægter, således at ikke kun forskere, men også formidlere inden for dansk landbohistorie fremover kunne optages som medlemmer. Denne eventuelle udvidelse af optagelseskriterierne blev vurderet at være så betydelig en ændring, at forslaget i henhold til vedtægterne (§ 7) blev behandlet på de to næstfølgende årsmøder, hvorefter den relaterede ordlyd i § 3 ændredes til »Som medlemmer kan optages kvalificerede forskere og formidlere inden for Selskabets arbejdsområde.« (tilføjelsen til den oprindelige ordlyd er understreget). Ved 2. behandlingen på årsmødet i 2017, hvor ændringen blev endeligt vedtaget, blev der i henhold til referatet »...lagt vægt på, at man skulle være kvalificeret, dvs. have en faglig kvalifikation (historiker, etnolog el. lign.) for at blive optaget i Selskabet.« Af ukendte årsager er ændringen ikke blevet indføjet i de statutter, der aktuelt fremgår på hjemmesiden, hvilket vil blive rettet med oprettelsen af en ny hjemmeside (jf. pkt. 7).

Den nuværende bestyrelse bifalder fuldt ud den nye ordlyd af optagelseskriteriet, men finder samtidig, at den tilknyttede bemærkning i referatet af årsmødet i 2017 skaber tvivl om, hvordan vedtægten efterfølgende skal tolkes. Kan umiddelbart kvalificerede formidlere af dansk landbohistorie optages i selskabet, hvis de ikke har en formel uddannelse eller ansættelse inden for selskabets fagområde?

Som virkeligheden er i dagens Danmark, kommer der stadig flere dygtige formidlere på banen, der trods en manglende akademisk uddannelse og/eller faglig relevant ansættelse kan være nok så vidende om forhold inden for dansk landbohistorie – og ofte med mindst lige så stor, hvis ikke større, formidlingsmæssig gennemslagskraft til den brede befolkning som områdets traditionelle udøvere.

Bestyrelsen vil derfor gerne bringe til diskussion blandt medlemmerne, om vi med ”kvalificerede forskere og formidlere” implicit forstår ”fagligt kvalificerede forskere og formidlere”, underforstået at en faglig kvalifikation kræver en relevant uddannelse og/eller ansættelse, eller om den faglige kvalifikation skal forstås i mere bred forstand, og kan vurderes fra person til person, uanset uddannelse og ansættelse. Hvis der er opbakning blandt medlemmerne til den bredere tolkning, vil denne fremover kunne indarbejdes i den nuværende vedtægts ordlyd uden en formel tilføjelse. Omvendt kunne det også være en mulighed at gøre en udvidet læsning entydigt klar af vedtægterne med yderligere en tilføjelse: »Som medlemmer kan optages kvalificerede forskere og formidlere inden for Selskabets arbejdsområde, herunder også personer der ikke har en videregående uddannelse.« I givet fald vil dette i henhold til vedtægterne kræve en formel statutændring med vedtagelse på to på hinanden følgende årsmøder (f.eks. 2021 og 2022).

Det er selvsagt en vanskelig øvelse at diskutere vedtægternes præcise tolkning og eventuelle ændring på et virtuelt årsmøde som dette, men med dette indlæg ønsker bestyrelsen om ikke andet at gøre opmærksom på spørgsmålet, som medlemmerne i år kan kommentere via email-respons og som vi så kan tage op under mere normale rammer på næstfølgende årsmøde i 2021.

Der er indkommet tre meningstilkendegivelser fra medlemmerne ang. dette punkt.

Michael Lerche Nielsen: *I tilknytning til fortolkningen af ordlyden af § 7 kan jeg fuldt tilslutte mig bestyrelsens overvejelser. Forskning drives ikke udelukkende af faguddannede men ofte af amatører, det være sig tandlæger eller truckførere i forhold til landbohistorien. Det er i mine øjne en sproglig fejlfortolkning at indsnævre vedtægten til faguddannede (måske endog relevant ansatte) forskere. Dem er der desuden forsvindende få af. "Forsker" i en foreningsammenhæng vil sjældent være sammenligneligt med "forsker" i arbejdsmarkeds- og overenskomst-mæssig sammenhæng. Som jeg læser ordlyden, er en "forsker" én, der i kraft af arbejde og forskningsindsats (såvel professionelt og på amatørbasis) har en mere langsigtet interesse i forhold til foreningens virkefelt. I andre videnskabelige foreninger, jeg kender til, findes lignende overvejelser, så som at en studerende med en relevant BA- eller Specialeopgave ikke i sig selv er nok, men at vedkommende er relevant, hvis det følges op med artikler o.lign.*

Hans Schultz Hansen: *Med hensyn til optagelseskriterier finder jeg det rigtigt, at formidlere også får adgang til optagelse, men at en faglig uddannelse (historiker, etnolog, arkæolog...) almindeligvis bør være en forudsætning, med mindre der foreligger særlige kvalifikationer, som kan opveje dette.*

Mikkel Venborg Pedersen: *Emnet om optagelseskriterium er ganske rigtigt ikke så nemt over mail, så det vil jeg helst ikke kommentere på den måde.*

Bestyrelsen takker for de indkomne kommentarer. Hvis man kan tillade sig at slutte noget ud fra dette, må det vel være, at der fortsat er lidt forskellige meninger om, hvordan det tjener selskabet bedst muligt at tolke statuttens ordlyd – og, uanset den aktuelle ordlyd, hvordan optagelseskriteriet reelt bør være. Samt, jf. Mikkels kommentar, at en ordentlig behandling af spørgsmålet kræver at det kan diskuteres under en normalt afviklet årsmødeform. Dette var som sådan også bestyrelsens opfattelse fra begyndelsen, og med punktets inddragelse her ønskede vi først og fremmest at sætte overvejelserne i gang, hvorpå vi forhåbentlig kan diskutere det under mere egnede rammer ved næste årsmøde.

6. Orientering om bogprojekt (v. Peter Bavnhøj)

Det Grønne Museum har igangsat arbejdet med bogen *Det danske landbrugs historie 1945-2020*. Finansieringen er dog endnu ikke helt på plads. Landbrugets Kulturfond har bevilget kr. 250.000 af Støttekredsens midler til projektet, og der er dialog med andre fonde om bidrag til projektet. På grund af corona-krisen og den usikre finansielle situation, har fondene færre midler til uddeling. Det betyder, at der skal søges flere fonde for at skaffe finansiering til udgivelsen.

Museet har truffet aftale med mag. art. Gudrun Gormsen om at være redaktør på projektet. Der er ligeledes truffet aftale med Aarhus Universitetsforlag, om at stå for alt det praktiske med bogens opsætning, tryk og udgivelse herunder peer review af alle artiklerne.

Den 31. januar afholdt vi det første forfattermøde, hvor redaktør Gudrun Gormsen, museumsdirektør Anne Bjerrekær og alle forfatterne – Niels Kærgaard, Henning Otte Hansen, Carsten Porskrog Rasmussen, Bettina Buhl, Anette Stavensø Møller, Jens Aage Søndergaard og undertegnede var samlet til en drøftelse af projektet. På mødet havde vi en dialog om tidsplanen, økonomien og snitfladerne mellem de enkelte afsnit. Gudrun fremlagde også en forfattervejledning, som skal følges i forbindelse med skriveprocessen.

Det blev også besluttet at nedsætte en faglig ressourcegruppe, som skal følge projektet og give sparring og input undervejs. Den endelige sammensætning af gruppen er endnu ikke på plads, men det forventes, at den kommer til at bestå af 4-5 personer med bred faglig viden om landbrugsforhold og landbrugshistorie i perioden. Gruppen vil blive etableret i de kommende måneder og skal sammen med forfatterne deltage i det næste møde den 1.-2. september.

På forfattermødet besluttede vi at følge tidsplanen mht. fremstilling af bogens afsnit og kapitler. Det betyder, at udkastet til de tre første afsnit – landbrugsteknologi, landbrugets mennesker og landbrugsbyggeri skal være klar inden udgangen af maj måned (i år). Alle forfattere skal desuden udarbejde korte synopsis af de enkelte afsnit, som skal være klar den 26. august.

7. Orientering om planlagt omlægning af hjemmeside (v. Morten Stenak)

Selskabets hjemmeside **landhist.dk** trænger i høj grad til en opdatering. De største aktuelle problemer ved siden er dens markedsføring af selskabets ikke længere eksisterende bogsalg og en næsten usynlig markedsføring af selskabets nu største aktiv, nemlig det digitale *Landbohistorisk Tidsskrift*. Dertil lider hjemmesiden af en efterhånden noget bedaget struktur. Mulighederne for at rette, vedligeholde og forny indholdet på hjemmesiden er yderst begrænset i dens aktuelle form og system. Bestyrelsen vil derfor i det kommende år arbejde på at oprette en ny hjemmeside, der i højere grad afspejler selskabets nuværende aktiviteter (bl.a. med det nye elektroniske tidsskriftsregister) og har en teknisk form, der gør den lettere at administrere fremover.

Bestyrelsen har derfor anmodet selskabets hjemmesideansvarlige, Morten Stenak, om at undersøge mulighederne for en omlægning af hjemmesiden. De økonomiske omkostninger ved dette forventes at kunne dækkes af selskabets aktuelle midler, eventuelt med supplerende fondsstøtte. Selskabets medlemmer inviteres i denne forbindelse til at indkomme med forslag og ønsker til den fremtidige hjemmesides form og indhold.

8. Eventuelt

Bestyrelsen har ikke modtaget nogen yderligere ønsker om punkter på dagsordenen. Hvis nogen af medlemmerne på nuværende tidspunkt har spørgsmål, bemærkninger eller meddelelser, som de ønsker medtaget på årsmødeberetningen, kan dette gøres under dette punkt gennem email-henvendelse til sekretæren (pb@dgmuseum.dk) eller formanden (jggj@hum.ku.dk) inden dagsordenens formelle udløb (dvs. 7. maj 2020 kl. 12.00).

Afrunding

Der vil som nævnt være mulighed for at fremsætte spørgsmål og bemærkninger til årsmødeberetningens dagsorden frem til og med i morgen kl. 12.00, hvorefter årsmødet formelt vil blive afsluttet. En endeligt afsluttet årsmødeberetning med referat af eventuelle indkomne spørgsmål og bemærkninger, samt meddelelse om udfaldet af de opstillede valg og indstillingen af nyt medlem, vil efterfølgende blive udsendt til medlemmerne.

Herefter er kun tilbage at sige foreløbig tak for jeres medvirken til denne nødtvungne erstatning for et virkeligt årsmøde. Idet jeg på bestyrelsens vegne ønsker alle vore medlemmer godt helbred igennem hele denne vanskelige tid, ser jeg frem til at vi forhåbentlig igen kan mødes under mere normale til årsmødet i 2021.

Mange gode hilsener,

Johnny Grandjean Gøgsig Jakobsen
Formand, Landbohistorisk Selskab